

**โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผล
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ในจังหวัดนครราชสีมา**

**A CAUSAL MODEL OF FACTORS INFLUENCE
EFFECTIVENESS OF PRIMARY SCHOOL UNDER
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE
IN NAKHON RATCHASIMA**

บุญเหลือ ทาไชยสง*

ดร.สมเกียรติ ทานอก**

ดร.บรรจบ บุญจันทร์***

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อพัฒนาและตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีพื้นฐานทางทฤษฎีมาจาก วัฒนธรรมองค์การ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศโรงเรียน และความผูกพันองค์กร กลุ่มตัวอย่างได้มาจากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นหลายขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วยครู จำนวน 370 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2556 ตัวแปรแฝงมี 5 ตัว คือ ประสิทธิภาพของโรงเรียน วัฒนธรรมองค์การ ภาวะผู้นำทาง การเปลี่ยนแปลง บรรยากาศโรงเรียน และความผูกพันองค์กร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรแฝงทั้ง 5 ตัว ดังกล่าวข้างต้น ข้อมูลถูกวิเคราะห์โดยสถิติบรรยายใช้โปรแกรม SPSS และโปรแกรม LISREL 8.72 ในการตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิจัยพบว่า โมเดลที่ปรับค่าแล้วมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไคสแควร์เท่ากับ 25.13 ระดับองค์การอิสระเท่ากับ 55 ค่าดัชนีสำคัญทางสถิติ = .99 GFI = .99 และ RMSEA = .00 ตัวแปรในโมเดลที่ปรับแก้แล้วสามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลของโรงเรียนได้ร้อยละ 99 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ วัฒนธรรมองค์การ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศโรงเรียน และความผูกพันองค์กร ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ 1) วัฒนธรรมองค์การมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง บรรยากาศโรงเรียน และความผูกพันองค์กร 2) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านบรรยากาศโรงเรียน

* ศึกษานิเทศก์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

** อาจารย์ สาขาวิชาวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

และความผูกพันองค์กร และ 3) บรรยาการโรงเรียน มีอิทธิพลทางอ้อม ผ่านความผูกพันองค์กร ค่า χ^2 ที่ได้หลังจากปรับแก้โมเดลที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน มีค่าดีกว่าโมเดลตามสมมุติฐาน

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ, ประสิทธิภาพของโรงเรียน

ABSTRACT

The purposes of this research was to develop and validate a causal model of factors influence effectiveness of primary schools under the Office of Primary Educational Service in Nakhon Ratchasima based on the concepts of organizational culture, transformational leadership, school climate and organizational commitment. The sample derived by means of multi-stage stratified random sampling, consisted of 370 teachers in primary schools in Nakhon Ratchasima in the academic year 2013. There were five latent variables namely, effectiveness, organizational culture, transformational leadership, school climate, organizational commitment. The research instrument was a set of questionnaires on the five latent variables mentioned above. Data were analyzed by descriptive statistics, using SPSS, LISREL 8.72 to validate the causal relationship model.

Results indicated that the adjusted model was consistent with empirical data. Goodness of fit measures was found to be: $\chi^2 = 25.13$, $df = 55$, $P = .99$, $GFI = .99$, $RMSEA = .00$. The variables in adjusted model accounted for 99 percent of the variance in affecting school effectiveness. Variables having statistically significant direct affecting school effectiveness were organizational culture, transformational leadership, school climate, organizational commitment. Variables having statistically significant indirect affecting school effectiveness were: 1) organizational culture indirectly affecting through transformational leadership, school climate and organizational commitment 2) transformational leadership indirectly affecting through school climate and organizational commitment and 3) school climate indirectly affecting through organizational commitment. The χ^2 diff indicated that the adjusted model accounted in affecting school effectiveness was found of being better than the hypothesis model.

Keywords : Causal Model, Effectiveness School

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันโลกมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากความเจริญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งผลกระทบโดยตรงต่อวิถีชีวิตของคนทั่วไป ความสำคัญของการพัฒนาประเทศจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับระบบทุนหรือทรัพยากรอีกต่อไป แต่ขึ้นอยู่กับศักยภาพของคนเป็นสำคัญ การศึกษาเท่านั้นที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อเป็น

พลังการพัฒนาประเทศในอนาคต ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งเป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้สามารถปรับตัวพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) โรงเรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญยิ่งในการพัฒนา

ผู้เรียนและผลิตกำลังคนให้มีศักยภาพที่จะช่วยพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันด้านเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีกับนานาประเทศได้ การพัฒนาโรงเรียนให้มีศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณภาพนั้นย่อมจะนำไปสู่การบรรลุผลตามมาตรา 49 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่บัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ...” รวมถึงมาตรา 81 กำหนดให้ “ความรู้คู่คุณธรรม” เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2545) ดังนั้น จึงเป็นความมุ่งมั่นของกระทรวงศึกษาธิการ ในอันที่จะพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาที่เกิดขึ้นตั้งแต่รากหญ้าของการจัดการศึกษา โดยลดความแตกต่างของการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้ได้

จากการที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่าง ๆ มีอำนาจในการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป จัดทำสารของหลักสูตรและประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนในระดับการเรียนการสอน ตลอดจนผลการวัดผลประเมินผลที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อเป็นการควบคุมและรักษาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกัน จึงจำเป็นที่จะต้องมึหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ซึ่งปัจจุบันหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดังกล่าวมีอยู่ 2 หน่วยงาน คือ 1) สำนักทดสอบทางการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ และ 2) สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) และจากการประเมินผลด้านคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานดังกล่าว ปีการศึกษา 2555 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ทั่วประเทศยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ทุกเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยทุกรายวิชาอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้มีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งพบว่าวัฒนธรรมองค์การ (Organizational Culture) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) บรรยากาศโรงเรียน (School Climate) ความผูกพันองค์การ (Organizational Commitment) ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน Hoy และ Miskel (1991) Bass (1985) Sergiovanni (1991) Mowday, Steer และ Porter (1995) ผู้วิจัยจึงนำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นกรอบในการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยใช้เทคนิคโมเดลลิสเรลวิเคราะห้อิทธิพลของตัวแปรที่สังเกตได้ ผลการศึกษาจะทำให้ทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำข้อค้นพบที่ได้นี้ไปใช้เป็นแนวทางในพัฒนาสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อตรวจสอบโมเดลความสอดคล้องของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา กับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2556 ซึ่งได้มาโดย

วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ผู้วิจัยกำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 7 เขต เป็นระดับชั้น (Strata) ในการสุ่ม ตามสัดส่วน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 โรงเรียน และผู้ให้ข้อมูลเป็นครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนละ 1 คน รวมครูที่ให้ข้อมูลทั้งหมด 370 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ตอน มีจำนวนทั้งหมด 102 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบมีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ 1) ปัจจัยวัฒนธรรมองค์กร มีข้อคำถามจำนวน 33 ข้อ 2) ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ 3) ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียน มีข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ 4) ปัจจัยความผูกพันองค์กร มีข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ 5) ปัจจัยประสิทธิผลของโรงเรียน มีข้อคำถามจำนวน 17 ข้อ ผู้วิจัยนำผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของระหว่างข้อคำถาม และเนื้อหา (Item-Objective Congruence Index: IOC) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่าทุกข้อคำถามมีค่าน้ำหนักคะแนนอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ทุกข้อความ เมื่อได้แบบสอบถามที่มีค่าความจริง ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามแยกเป็นรายด้าน ผลปรากฏ ดังนี้ 1) ปัจจัยวัฒนธรรมองค์กรมีค่า = .99 2) ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีค่า=.99 3) ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียนมีค่า = .96 4) ปัจจัยความผูกพันองค์กรมีค่า = .93 5) ปัจจัยประสิทธิผลของโรงเรียนมีค่า = .92

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ และด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ 9 กรกฎาคม 2556 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2556

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

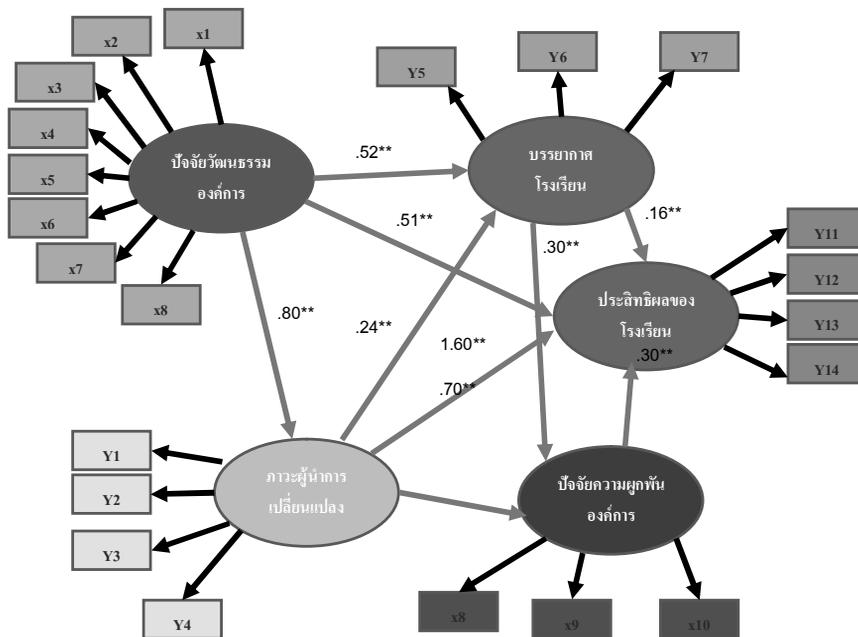
4.1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเพื่อให้ทราบลักษณะการแจกแจงของตัวแปร

4.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ทั้งหมดในโมเดล โดยใช้โปรแกรม SPSS

4.3 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรม LISREL 8.72

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลระหว่างตัวแปรในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา หลังปรับความสัมพันธ์ของค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ แสดงดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา นครราชสีมา หลังปรับความสัมพันธ์ของค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ ที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

โดยภาพรวมการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา นครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา หลังปรับความสัมพันธ์ของค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ ปรากฏว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา นครราชสีมา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (สุภมาศ อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ, และรัชนิกุล ภิญญานานูวัฒน์, 2552)

ผลการตรวจสอบค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2)=25.13; $df=55$; $P\text{-value}=0.99$; ค่า Relative Chi-square=0.46; RMSEA=0.00; NFI=0.99; CFI=1.00; SRMR=0.02; GFI=0.99; AGFI=0.99 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา มีค่าเท่ากับ .99 แสดงว่า ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ได้ร้อยละ 99

สรุปผลการวิจัยตามสมมติฐาน 4 ข้อ ดังนี้

1. วัฒนธรรมองค์กร มีอิทธิพลเชิงบวกในทางตรงต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ .80 บรรยากาศโรงเรียน ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ .52 และประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ .51 และมีอิทธิพลเชิงบวกทางอ้อมผ่านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง บรรยากาศโรงเรียน ความผูกพันองค์กร ไปยังประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ.48
2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีอิทธิพลเชิงบวกในทางตรงต่อบรรยากาศโรงเรียน ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ .24 ความผูกพันองค์กร ด้วยขนาดอิทธิพล .70 และประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยขนาดอิทธิพล .16 และมีอิทธิพลเชิงบวกทางอ้อมผ่านบรรยากาศโรงเรียน ความผูกพันองค์กรไปยังประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ .27
3. บรรยากาศโรงเรียน มีอิทธิพลเชิงบวกในทางตรงต่อความผูกพันองค์กร ด้วยขนาดอิทธิพล

เท่ากับ .30 และประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ .16 และมีอิทธิพลเชิงบวก ทางอ้อมผ่านความผูกพันองค์กรไปยังประสิทธิผล ของโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ .14

4. ความผูกพันองค์กรการ มีอิทธิพลเชิงบวก ในทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ .30

อภิปรายผล

จากโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ตามสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐาน เกี่ยวกับเส้นทางอิทธิฤทธิ์ทางตัวแปรแฝงไว้ 4 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถม ศึกษา หลังปรับค่าความสัมพันธ์ของค่าความคลาด เคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ มีความสอดคล้องกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ ดังนี้

1. ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การมีอิทธิพลเชิง บวกในทางตรงต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง บรรยากาศ โรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง บรรยากาศโรงเรียนและความผูกพันองค์กรไปยัง ประสิทธิภาพของโรงเรียน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้อง กับสมมติฐานข้อ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัฒนธรรม องค์การประกอบไปด้วย ความมุ่งมั่นประสงค์ของ โรงเรียน การมอบอำนาจ ความไว้วางใจ ความมี คุณภาพ การยอมรับ ความเอื้ออาทร ความซื่อสัตย์ และความหลากหลายของบุคคล ซึ่งวัฒนธรรม องค์การเป็นสิ่งที่ช่วยให้ระบบการทำงานของแต่ละ บุคคลในองค์กร บรรทัดฐานของกลุ่มก่อให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและยังผลให้เกิด เอกลักษณะที่สอดคล้องกับ แนวคิดของ Sergiovanni (1991), Goens Clover (1991) และ Feirsen (1992) ที่ว่า วัฒนธรรมโรงเรียนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของ โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟิมพ์ออร์

สโตเอียม (2547) ชยาศิต กัณฑ์ (2550) สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2549) ธนวิน ทองแพง (2549) ที่พบว่า วัฒนธรรม องค์การมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผล ของโรงเรียน

2. ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมี อิทธิพลเชิงบวกในทางตรงต่อบรรยากาศโรงเรียน ความผูกพันองค์กร และประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษาและมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านบรรยากาศ โรงเรียน และความผูกพันองค์กรไปยังประสิทธิผล ของโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยครั้งนี้มีความ สอดคล้องกับสมมติฐาน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบไปด้วยการสร้าง บารมี การสร้างแรงดลใจ การมุ่งความสัมพันธ์เป็น รายบุคคล และการกระตุ้นขวัญปัญญาเป็นปัจจัยตั้ง ต้นที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรอื่นๆ ที่จะนำพาโรงเรียนไปสู่ การจัดการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพและ ประสิทธิภาพสอดคล้องกับแนวคิด Hoover (1987) และ Koh (1991) ที่ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมี อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียน มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภารตี อนันต์นาวิ (2545) และ ไส้พิน ม่วงทอง (2553) ที่พบว่า ภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม ต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

3. ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียน มีอิทธิพล เชิงบวกในทางตรงต่อความผูกพันองค์กรและประสิทธิผล ของโรงเรียน และมีอิทธิพลเชิงบวกทางอ้อมผ่านความ ผูกพันองค์กรไปยังประสิทธิผลของโรงเรียนประถม ศึกษา ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบรรยากาศโรงเรียนประกอบไปด้วย บรรยากาศที่เน้นด้านวิชาการ บรรยากาศด้านการใช้อำนาจและการสนับสนุน ความสำคัญของบรรยากาศ จะเกี่ยวข้องความผูกพันกับหน่วยงานโดยเฉพาะหน่วย งานที่มีขนาดใหญ่และเป็นการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน ของหมู่สมาชิก ดังนั้น บรรยากาศจึงมีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมและทัศนคติของสมาชิกสอดคล้องกับ แนวคิด Edmonds (1979) Hoy, Sweetland และ Smith (2002) และ Barton (1985) ที่ว่า บรรยากาศ

โรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียน มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภารดี อนันต์นาวิ (2545) และ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2551) ที่พบว่าบรรยากาศโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา

4. ปัจจัยความผูกพันขององค์การมีอิทธิพลเชิงบวกในทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่าเป็นจริงตามสมมติฐานคือ ความผูกพันขององค์การมีอิทธิพลเชิงบวกในทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยความผูกพันขององค์การซึ่งประกอบไปด้วย ความศรัทธา การทุ่มเทในการทำงาน และความจงรักภักดี เป็นปัจจัยที่สามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ ซึ่งตามหลักในการบริหารงานบุคคลนั้น ผู้บริหารองค์การจะต้องสรรหาบุคคลที่มีคุณภาพเข้ามาเป็นสมาชิกขององค์การแล้วควรจะหาวิธีการทำให้บุคคลเหล่านั้นคงอยู่กับองค์การอย่างมีคุณค่าด้วยการสร้างทัศนคติให้เกิดความผูกพัน เพื่อบุคคลเหล่านั้นจะได้ทุ่มเทในการปฏิบัติงาน มีความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกับองค์การ มีความประสงค์จะอยู่กับองค์การตลอดไปเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์การ สอดคล้องกับ Mowday, Porter และ Steer (1982) ที่ว่า ความผูกพันขององค์การมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ โสพิน ม่วงทอง (2553) ที่พบว่า ความผูกพันขององค์การมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ผลการวิจัยได้ข้อค้นพบที่ชัดเจนว่า ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา 1) มีการสำรวจความต้องการก่อนการฝึกอบรมของครู และ

บุคลากรทางการศึกษา 2) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาควรกำหนดให้หลากหลายรูปแบบ เช่น การสอนงาน การฝึกอบรม การปฐมนิเทศ และการฝึกอบรมโดยผ่านระบบคอมพิวเตอร์ 3) การนิเทศ ติดตาม เน้นการเสริมแรงจิตใจหลังจากการฝึกอบรม 4) การประเมินผลของโครงการการฝึกอบรมทุกชั้นตอน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเลือกศึกษาเฉพาะโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในระดับประถมศึกษา ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างและควรมีการเพิ่มตัวแปรอื่นๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา

2.2 หลังจากการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ควรนำรูปแบบดังกล่าวไปศึกษาเชิงคุณภาพเฉพาะรายกรณีเพื่อพัฒนาการบริหารโรงเรียนแต่ละแห่ง

2.3 การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา ข้อมูลที่นำมาศึกษานั้นมีทั้งข้อมูลระดับโรงเรียน ห้องเรียน และบุคคล ซึ่งข้อมูลที่มีระดับแตกต่างกันอาจทำให้มีผลต่อตัวแปรตามประสิทธิผลของโรงเรียน ดังนั้นจึงควรนำการวิเคราะห์พีหุระดับ (Hierarchical Linear Model : HLM) มาใช้ศึกษาด้วยก่อนที่จะดำเนินการวิเคราะห์เส้นทางต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- พิมพ์อร สดเอี่ยม. (2547). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ**. ปรินญาณพนธ์การศึกษาดุขฎฐิบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ภารดี อนันต์นาวี. (2545). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ**. ปรินญาณการศึกษาดุขฎฐิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริพร นาคสุวรรณ. (2548). **การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความผูกพันต่อองค์การ ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชยาทิศ กัญหา. (2550). **ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**. วิทยานิพนธ์ดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โสพิณ ม่วงทอง. (2553). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ดุขฎฐิบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 - พ.ศ. 2554**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.nesdb.go.th> (3 สิงหาคม 2553).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พริกหวานกราฟฟิค.
- สุภมาส อังคุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรราช และรัชนีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2552). **สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ : เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL**. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ : เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2551). **ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนการพัฒนาศึกษาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบ**. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุขฎฐิบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- Barton, L.T. (1985). **Leadership behavior and climate as they relate to the effectiveness of Elementary school**. Dissertation Abstracts International, 45 (8), 2316-A
- Bass, B.M., (1985) **leadership and performance beyond expectations**. New York: The Free Press.
- Edmonds, R. (1979). **Effective schools for the urban poor**. Educational Leadership 37(1), 15-27.
- Feirsen, R.D. (1992). **Telling tales in school: Exploring the relationship between school stories and school culture**. Dissertation Abstracts International.
- Goens, G.A, and Clover, S.I.R. (1991). **Mastering school reform**. Boston: Allyn and Bacon.
- Hoover, N.R. (1987). **Transformational and transactional leadership : A test of the model**. Doctoral Dissertation, University of Louisville, K.Y.
- Hoy, W.K., Sweetland, S.R., and Smith, P.A. (2002). **Toward an organization model of achievement in high school: The significance of collective efficacy**. Educational Administration Quarterly.

- Hoy, Wayne K. and Miskel, Cecil G. (1991). **Educational Administration : Theory, Research, and Practice**. 4th ed. Singapore : McGraw - Hill.
- Koh, William Lok Kiang. (1991). “**An empirical validation of the theory of transformational leadership in secondary in Singapore**”. Dissertation Abstracts International.
- Mott,P.E. (1973). **The Characteristics Of Effective Organizations**. New York: Harper & Row.
- Luthans, Fred. (1992). **Organization Behavior**. 6th ed. Singapore: McGraw Hill.
- Mowday, R.T., Porter, L. W., and Steers, R. M. (1982). **Employee organization linkages: The psychology of commitment absenteeism and turnover**. New York: Academic Press.
- Sergiovanni, T. J. (1991). **Educational governance and administration**. (2nd ed.) Englewood Cliffs, NJ : Prentice Hall, Inc.